

مصطفی قدمی
کارشناس ارشد
زبان و ادب فارسی و
دبیر دبیرستان‌های
شهرضا اصفهان

درس بیست و پنجم زبان فارسی اول، نامه نگاری (۲)، نامه به دوستان و نزدیکان

دانش‌آموزان را از چگونه نوشتن نامه آگاه کردم و در کلاس من و دانش‌آموزان در حضور یکدیگر نامه‌های دوستانه‌ای برای هم نوشتیم. دانش‌آموزان بعد از بیست دقیقه نامه‌های خود را با ذوق و شوق خواندند. من در نامه‌های صادقانه و پاک آن‌ها عباراتی بی‌تکلف یافتم. سپس گفتم: «بچه‌های خوب، از آنجا که در این زمان بیست دقیقه برایم مقدور نبود جواب نامه‌های شما را جداگانه بنویسم، در یک نامه از همه شما نام برده‌ام.» سپس نامه‌ی دوستانه‌ای را که در حضور آن‌ها نوشته بودم، خواندم. ابتکاری بودن نامه و در حضور آنان ابراز محبت کردن، ذوق و شوقی وصف‌ناپذیر در محیط کلاس برانگیخت؛ به طوری که به راحتی می‌توانستم برق شادی را در چشمان آن‌ها ببینم و شعفی را که حاصل خواندن نامشان در این نامه ابتکاری بود، با تمام وجود حس کنم و جمله «تأثیر بار معنایی مطلوب بر خواننده» را در زیر سایه «عبارت‌های ابتکاری» با ذائقه جان دریابم.

سه جلسه قبل از تدریس این درس، ویژگی‌های نامه‌های اداری را به طور کامل روی تابلوی کلاس نوشتم و از هر کدام نمونه‌ای را با دانش‌آموزان کار کردم اما در رابطه با درس جدید مرتب به دنبال شیوه‌ای جدید برای تدریس بودم. ویژگی‌های نامه‌های خصوصی و دوستانه را توضیح دادم و به طور تطبیقی به محتویات نامه‌های اداری نیز پرداختم. وقتی در درس به این عبارت «دیر حالی که اگر نامه با عبارت‌های ابتکاری - البته بی‌تکلف - و توأم با تازگی آغاز گردد و پایان یابد، ضمن داشتن بار معنایی تأثیری مطلوب بر خواننده خواهد گذاشت.» رسیدم، به فکر نوشتن نامه‌ای ابتکاری افتادم و به دانش‌آموزان گفتم: «بچه‌های خوب، چند سال آینده را با استفاده از ویژگی «نابه‌جایی زبان» لحاظ فرمایید. هر کدام خود را در دانشگاه یا محل کار فرض کنید و مرا نیز که به شهر دیگری منتقل شده‌ام. اکنون قلم و کاغذ بردارید و برای من نامه‌ای بنویسید. من هم برای شما می‌نویسم.»